

Privatinės teisės užduotis

2020 m. sausio 17 d.

Ieškovas Jonas pateikė teismui ieškinį, kuriuo prašo atsakovams Tadui ir Vaidui priklausančiuose žemės sklypuose nustatyti atlygintinį žemės servitutą pagal ieškovo parengtą planą ieškovui priklausančioms šiuose sklypuose esantiems statiniams eksploatuoti, taip pat keliui prie jų privažiuoti.

Ieškovas nurodė, kad 2004 m. kovo 1 d. pradinis turto savininkas Kazys nuosavybės teise valdė 0,12 ha žemės sklypą ir jame esančius gyvenamąjį namą bei ūkinį pastatą. Kazys 2004 m. kovo 1 d. pirkimo–pardavimo sutartimis pardavė minėtą žemės sklypą po ½ dalį pirkėjui Tadui ir ½ dalį pirkėjui Vaidui. Tą pačią dieną pradinis savininkas Kazys gavo statybos leidimą nugriauti šiame žemės sklype esančius statinius, tačiau fiziškai statiniai nebuvo nugriauti. Tadas ir Vaidas parengė šio žemės sklypo detalų planą, padalindami jį dvi lygias dalis, numatant gyvenamojo namo statybą kiekviename sklype. Pradinis savininkas Kazys 2004 m. gegužės 1 d. pirkimo–pardavimo sutartimi pardavė aptartuose žemės sklypuose buvusius statinius - gyvenamąjį namą ir ūkinį pastatą - trečiajam asmeniui Arūnui. Vėliau vykdant išieškojimą iš Arūno turto jo kreditorių naudai ieškovas Jonas pagal 2014 m. spalio 1 d. antstolio turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui aktą įgijo šiuos gyvenamąjį namą ir ūkinį pastatą. Šie ieškovui priklausantys statiniai yra atsakovams nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose, todėl ieškovas neturi galimybės tinkamai pagal paskirtį naudotis statiniais, o atsakovai nesutinka nustatyti servitutų jiems priklausančiuose žemės sklypuose. Nesutinka su atsakovų argumentu, kad statinių pirkimo-pardavimo ir turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui aktas yra negaliojantys, nes jie nėra nugrinčyti, jie nėra ginčijami ir šioje byloje.

Atsakovai Tadas ir Vaidas priešieškiniu praše įpareigoti ieškovą per tris mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos savo lėšomis nugriauti (nusikelti) jam nuosavybės teise priklausančius statinius, sutvarkyti teritoriją po griovimo darbų bei išregistruoti juos iš Nekilnojamojo turto registro; ieškovui neįvykdžius teismo sprendimo per tris mėnesius, leisti atsakovams nugriauti ieškovui priklausančius faktiškai išlikusius statinius ir jų pamatus bei sutvarkyti teritoriją po griovimo darbų ir (ar) išregistruoti statinius iš Nekilnojamojo turto registro, patirtų išlaidų atlyginimą išieškoti iš ieškovų. Atsakovai nurodė, kad ieškovui Jonui priklausantys statiniai šiuo metu neturi teisėto pagrindo būti atsakovų žemės sklypuose, todėl šių statinių buvimas riboja atsakovų, kaip žemės sklypų savininkų, nuosavybės teises. Atsakovai paaiškino, kad miesto savivaldybės tarybos 2005 m. kovo 20 d. sprendimu patvirtinto šio žemės sklypo detaliojo plano sprendiniai yra privalomi tiek atsakovams, tiek ieškovui. Pagal šio detaliojo plano sprendinius sklype esančius avarinės būklės gyvenamąjį namą ir ūkinį pastatą yra numatyta demontuoti. Atsakovų teigimu, tiek ankstesniajam statinių savininkui Arūnui, tiek statinius iš jo įsigijusiam ieškovui Jonui buvo ir turėjo būti žinoma, kad ieškovas įsigyja statinius, kurie privalės būti nugriauti. Nors priešieškinyje atsakovai nereiškia tokio reikalavimo, tačiau atsakovai teigia, kad ieškovas nėra teisėtas atsakovų sklypuose esančių statinių savininkas, nes tiek 2004 m. gegužės 1 d. statinių pirkimo-pardavimo sutartis, tiek antstolio surašytas turto pardavimo skolininko pasiūlytam asmeniui aktas yra niekiniai, nes negali būti parduodami statiniai be žemės sklypo. Mano, kad ieškovo statinių savininkais yra atsakovai, kaip žemės sklypo priklausinių savininkai. Be to, mano, kad byloje trečiaisiais asmenimis turi būti patraukti tiek statinių pirkimo-pardavimo sutartį tvirtinusi notarė, tiek antstolis, pardavęs ieškovui Jonui statinius, taip pat nekilnojamojo turto registro funkcijas vykdantis VĮ Registrų centras.

Motyvuotai atsakykite:

1. Koks yra servituto turinys ir kokie yra servituto nustatymo pagrindai? Ar būtų pagrindas nagrinėjamo ginčo atveju nustatyti servitutą ieškovo naudai atsakovų žemės sklypuose?

2. Ar pagrįstas atsakovų teiginys, kad statinių pirkimo-pardavimo sutartis ir turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui aktas yra niekiniai? Ar pagrįstas atsakovų teiginys, kad jie yra ieškovo statinių savininkai, o ieškovas nuosavybės teisės neįgijo?

3. Ar nagrinėjamu atveju pagrįstas atsakovų prašymas į bylą įtraukti trečiaisiais asmenimis pirkimo-pardavimo sutartį tvirtinusį notarą, turto pardavimo aktą tvirtinusį antstolį ir VĮ Registrų centrą? Ar procesiniu aspektu nagrinėjamu atveju teismas galėtų, jeigu būtų konstatuotas teisinis pagrindas, pripažinti statinių pirkimo-pardavimo sutartį ir turto pardavimo aktą negaliojančiais nesant atsakovų priešieškiniu dėl šių sandorių pripažinimo negaliojančiais ir taikyti atitinkamas pasekmes?

Egzaminuojamojo kodas _____

Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis

2020 m. sausio 17 d.

D.D. yra kaltinamas tuo, kad laikotarpiu nuo spalio 10 iki 20 d. sistemingai, naudodamas psichinę prievartą, baugino nukentėjusiąją C.C. ir ją terorizavo, būtent: 1) spalio 10 d. namo laiptinėje esančioje elektros skydinėje nukirpo laidus ir atjungė elektrą nukentėjusiosios C.C. bute, baugino ją, sukeldamas jai nesaugumo jausmą namuose; 2) spalio 12 d. apie 20.00 val. automobiliu privažiavęs prie C.C., grasino ją nužudyti pasakydamas žodžius: „suknežinsiu tavo galvą taip, kad tavęs iš dantų nuotraukos neatpažinsi“; 3) spalio 13 ir 14 d., telefonu C.C. pasakydamas žodžius: „susirask, susirink iš namų, kur narkotikai yra, nes, žinok, aš tau pažadu, šiandien kratą padarys namuose“, „kai grąžinsi, (*necenzūrinis žodis*), tai, kas mano, ką (*necenzūriniai žodžiai*), tada aš tau duosiu ramybę“, baugino C.C. sukeldamas jai nesaugumo jausmą namuose; 4) spalio 15, 16, 17 ir 20 d. telefonu siuntė SMS žinutes: „sunaikinsiu aš tave, pamatysi“, „maža kas gyvenime gali nutikti, narkomanų tavo rajone pilna“, „žinok, rimtai (*necenzūrinis žodis*) į dantis, tada nuvarysi, parašysi pareiškimą, nepamiršk išsiimti abdukcijos, jei dar galėsi“, „dabar tu man esi nulis, tu man esi tik (*necenzūrinis žodis*) taikiny, kurį reikia sunaikinti ir sulyginti“, grasino nužudyti C.C.

Kaltinamojo D.D. gynėjas advokatas prašo teismo priimti išteisinamąjį nuosprendį, nes kaltinimas pagal BK 145 straipsnio 2 dalį D.D. iš esmės grindžiamas nukentėjusiajai (buvusiai sužadėtinei, su kuria jie gyveno 5 metus) išsakytomis frazėmis. D.D. neturėjo tikslo įbauginti nukentėjusiosios, tiesiog spontaniškai, emociškai išsakė jai priekaištus dėl jos rašomų policijai pareiškimų apie D.D.; taip pat nukentėjusioji kaltinamojo visiškai nebijo, nenutraukė nė vieno tarp jų vykusio pokalbio, atsakinėjo į jo SMS žinutes. Nukentėjusioji buvo pripratusi prie tokios D.D. kalbėjimo manieros, jo impulsyvumo, jis niekada prieš ją nėra smurtavęs, todėl nukentėjusioji suprato, kad visi „grasinimai“ buvo nerealūs. Taigi, nors konfliktinėje situacijoje D.D. pasakytos ir parašytos frazės pagal savo išraiškos formą galėjo sukelti neigiamų emocijų, tačiau tokiuose veiksmuose objektyviai nesant jokio realaus grasinimo (jokio smurto ar bandymų įgyvendinti neva „grasinimus“ byloje nenustatyta), nukentėjusiajai suvokiant, kad tai tik emocija, ir visai jo nebijant, veika negali būti vertinama kaip grasinimas nužudyti, nes nebuvo pakankamo pagrindo manyti, kad grasinimas bus įvykdytas. Net ir teismui manant, kad grasinimas buvo, tokia veika neatitinka BK 145 straipsnio 2 dalies, nes nenustatytas nei vienas veiką kvalifikuojantis požymis.

Gynyba prašo skirti lingvistinę ekspertizę, nes į visus su grasinimo realumu susijusius klausimus tokio pobūdžio baudžiamosiose bylose gali atsakyti tik specialiųjų žinių turintys asmenys, t. y. teismo ekspertai - lingvistai. Gynyba taip pat teigia, kad kyla nukentėjusiosios į bylą pateiktų jos pokalbių (kuriuos ji įrašė savo telefonu) ir jų susirašinėjimo su D.D. teisėtumo klausimas. Įrašinėjant jo privačius pokalbius neturint teismo leidimo, buvo pažeista D.D. teisė į privatų gyvenimą, todėl šie pokalbiai negali būti pripažinti leistiniais įrodymais. Pabrėžtina, kad šiuos pokalbius, dar iki kreipimosi į policiją, nukentėjusioji taip pat pateikė televizijos laidai „Tikrasis teisingumas“.

Nukentėjusioji teismui pateikė prašymą pareikšti D.D. kaltinimą ir pagal BK 181 straipsnio 1 dalį, nes siunčiant jai žinutę: „kai grąžinsi, (*necenzūrinis žodis*), tai, kas mano, ką (*necenzūriniai žodžiai*), tada aš tau duosiu ramybę“, jai buvo išsakytas užmaskuotas reikalavimas sumokėti 5 000 Eur, nes tiek, pasak D.D., jis yra per bendro gyvenimo metus sumokėjęs už komunalines paslaugas, nors jis niekada nedirbo, ir visas gyvenimo jos bute išlaidas prisiimdavo pati nukentėjusioji.

Motyvuotai atsakykite:

1. Aptarkite BK 145 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatytų nusikalstamų veikų objektyviuosius ir subjektyviuosius požymius. Motyvuotai atsakykite, ar D.D. veiksmai yra nusikalstami? Jei taip – ar kvalifikuotini pagal BK 145 straipsnio 1 ar 2 dalį?
2. Ar teismas gali / privalo svarstyti nukentėjusiosios prašymą pateikti naują kaltinimą – dėl galimai padarytos veikos, numatytos BK 181 straipsnyje?
3. Motyvuotai nurodykite, ar nukentėjusiosios pateikti jos ir kaltinamojo pokalbių garso įrašai (tiek kalbant susitikimo metu, tiek kalbant telefonu) taip pat susirašinėjimas trumposiomis žinutėmis, yra gauti leistinai ir pripažintini įrodymais (BPK 20 straipsnis).
4. Motyvuotai išspręskite gynybos prašymą dėl lingvistinės ekspertizės skyrimo.